

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/65/2024
Identifikačné číslo spisu:	6120247897
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6120247897.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Centrum Kramáre, spol. s r. o., Limbová 22, Bratislava, IČO: 36 842 079, zast. Mgr. Zdenkom Kučerom, advokátom Law & Trust - advokátska kancelária, spol. s r. o., Mlynské nivy 5, Bratislava, IČO: 35 821 477, proti žalovanej: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., Panónska cesta 2, Bratislava, IČO: 35 937 874, o zaplatenie 7.826,50 eur s príslušenstvom, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 14C/35/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2023 sp. zn. 16Co/92/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 31. mája 2021 č. k. 14C/35/2020-247 výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. nepriznal žalovanej procesnej strane náhradu trov konania.

1.1. Okresný súd mal za nesporné, že procesné strany uzatvorili dňa 28. júna 2011 Zmluvu o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti, lekárenskej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktorej predmetom bolo poskytovanie a úhrada zdravotnej starostlivosti, ktorá sa v čase uzatvorenia nevzťahovala na ORL ambulanciu v Liptovskom Mikuláši. Poukázal na skutočnosť, že v rozhodnom čase 1. marca 2018 - 31. marca 2018 poskytovanie zdravotnej starostlivosti pacientom žalovanej v predmetnej špecializovanej ORL ambulancii zazmluvnené nebolo, a to z dôvodu dostatočného pokrytia zdravotnej starostlivosti v danom špecializovanom odbore. Žalobca touto vedomosťou disponoval, a tým mu na základe zákona č. 578/2004 Z. z. vznikla povinnosť informovať pacientov o zaplatení si poskytnutia zdravotnej starostlivosti na vlastné náklady, nakoľko pre absenciu zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti nie je uhrádzaná z verejného zdravotného poistenia. Okresný súd uviedol, že pacienti žalovanej si mali možnosť zvoliť poskytnutie zdravotnej starostlivosti v nezazmluvnenej ambulancii žalobcu s tým, že náklady si budú musieť hradiť sami alebo si mohli zvoliť, že využijú poskytnutie zdravotnej starostlivosti v inej zdravotnej ambulancii, ktorá má na

danú špecializáciu so žalovanou uzavretý zmluvný vzťah.

1.2. Konštatoval, že žalovaná nie je pasívne legitimovaným subjektom, od ktorého možno spravodlivo požadovať zaplatenie žalobcom požadovanej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia. Poskytnutím špecializovanej zdravotnej starostlivosti žalobcom pacientom žalovanej bez zmluvného vzťahu, v rozhodnom období marec 2018, nedošlo k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na úkor žalobcu, nakoľko na úhradu žalobcom požadovanej sumy neexistuje žiadny zákonný dôvod, ani dôvod, ktorý by vyplýval zo zmluvy uzavretej medzi nimi. Podľa názoru okresného súdu žalovaná nezískala majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako ani majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov a nenastala ani situácia, kedy by sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

1.3. Okresný súd v neposlednom rade poukázal na to, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno preukázať poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti poistencom žalovanej, ktorej potvrdenie je poskytovateľ podľa ustanovenia § 79a ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. povinný vyžiadať si od zdravotnej poisťovne, a ktorej skutočnosť by mala za následok vznik povinnosti žalovanej starostlivosť žalobcovi uhradiť. Taktiež nepreukázal ani konkrétny druh výkonov zdravotnej starostlivosti, ani kedy boli v žalovanom období poskytnuté. Je nepochybné, že v danom prípade nešlo o poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti, ale o poskytnutie špecializovanej ambulantnej starostlivosti, ktorá nie je uhrádzaná z verejného zdravotného poistenia, z čoho možno vyvodiť záver, že žalobca si nesplnil uvedenú povinnosť a v konaní dôkazné bremeno neunesol.

1.4. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“). Aj napriek tomu, že žalovaná bola plne úspešnou procesnou stranou v konaní, avšak trovy mu v konaní nevznikli, ani sa ich náhrady nedožadovala, súd žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. marca 2023 č. k. 16Co/92/2021-297, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a zároveň rozhodol, že žalovaná, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, že žalovaná je povinná plniť žalobcovi za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poistencom žalovanej aj bez uzavretia zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a to z dôvodu, že žalovaná poberá poistné, pričom žalobca dodal, že je zo zákona povinný poskytnúť zdravotnú starostlivosť pacientom žalovanej na vlastné náklady. Mal za nesporné, že povinnosť žalovanej ako poisťovne uhrádzať náklady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poistencom žalovanej je podmienená uzavretím zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s poskytovateľom, ktorému náklady vznikli. V prípade, že poskytovateľ nemá uzatvorenú predmetnú zmluvu, má nárok na úhradu len za poskytnutú neodkladnú zdravotnú starostlivosť. Z dôvodu absencie zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so žalovanou v rozhodnom období (marec 2018) žalobcovi vznikol iba nárok na úhradu neodkladnej zdravotnej starostlivosti poskytnutej poistencom žalovanej. Súd mal za preukázané, že v rozhodnom období žalobca poskytoval poistencom žalovanej len špecializovanú ambulantnú starostlivosť, ktorá nie je hrazená z verejného zdravotného poistenia, pričom v konaní žalobca nijako nepreukázal, že poskytol poistencom žalovanej aj neodkladnú zdravotnú starostlivosť, na ktorej nárok na úhradu má. Odvolací súd vyhodnotil argumentáciu žalobcu ako nedôvodnú, a to v celom rozsahu.

2.2. Odvolací súd konštatoval, že v nadväznosti na žalobcom namietané konanie žalovanej v rozpore s dobrými mravmi, ktoré spočíva v dlhodobom odmietaní uzatvorenia zmluvy so žalobcom, žalobca nepreukázal v konaní povinnosť žalovanej uzatvoriť zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v súvislosti s ORL ambulanciou žalobcu v Liptovskom Mikuláši. Pretože v okrese Liptovský Mikuláš bola v danom období dostatočne pokrytá minimálna sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v odbore ORL, žalovaná nemala povinnosť uzatvoriť zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so žalobcom,

a preto podľa jeho názoru súd prvej inštalácie správne vyhodnotil, že nešlo o svojvoľné rozhodnutie žalovanej a zároveň, že žalovaná odmietaním vstupu do zmluvného vzťahu so žalobcom nekonala v rozpore s dobrými mravmi.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo najmä od vyriešenia právnej otázky, „či poistenci zdravotných poisťovní majú právo na úhradu z verejného zdravotného poistenia, aj keď im zdravotnú starostlivosť poskytne nezmluvný poskytovateľ zdravotnej starostlivosti (v súlade s ich právom na voľbu poskytovateľa), a v prípade neuhradenia takejto zdravotnej starostlivosti zdravotnou poisťovňou, či sa suma zodpovedajúca hodnote poskytnutých zdravotných výkonov považuje za bezdôvodné obohatenie zdravotnej poisťovne?“ Žalobca považuje za nesprávne právne posúdenie súdu, že poistenec nemá právo na úhradu z verejného zdravotného poistenia v prípade, že mu zdravotnú starostlivosť poskytne nezmluvný poskytovateľ, a teda by si ju mal uhradiť sám. Uviedol, že aj v postavení nezmluvného poskytovateľa je zákonom donútený poskytovať zdravotnú starostlivosť na vlastné náklady a podľa jeho právneho názoru je práve žalovaná tým subjektom, ktorý by podľa práva mal uhrádzať poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalobcom pacientom a poistencom žalovanej.

3.1.1. V otázke bezdôvodného obohatenia žalobca považoval za nesprávny výklad súdov, ktorým neoprávnene zvýhodňujú zdravotnú poisťovňu. Podľa platných právnych predpisov zdravotná poisťovňa uhrádza zdravotnú starostlivosť za svojich poistencov (podľa § 6 ods. 1 písm. h) zákona č. 581/2004 Z. z.). V tomto prípade ide o pacientov, ktorí sú poistencami žalovanej, riadne uhrádzajú svoje poistné a zároveň zdravotná starostlivosť, ktorú im poskytol žalobca, bola riadne odporučená všeobecným lekárom. Keďže jej poistenec má vzhľadom na svoj zdravotný stav potrebu dostať zdravotnú starostlivosť, musela by ju zdravotná poisťovňa zaplatiť. Podľa žalobcu vznikla žalovanej povinnosť uhradiť takúto liečbu svojho chorého poistenca, pričom žalobca tvrdí, že zdravotná poisťovňa nemôže legitímne očakávať, že túto povinnosť nebude musieť splniť. Žalobca vychádzal z právneho názoru, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti poistencom žalovanej plnil za žalovanú to, čo podľa práva má plniť sama žalovaná. Práve tým sa žalovaná bezdôvodne obohatila na úkor svojich poistencov, ako aj nezmluvných poskytovateľov. Na základe uvedeného žalobca považuje svoje vynaložené náklady za bezdôvodné obohatenie zodpovedajúce hodnote úkonov zdravotnej starostlivosti, ktoré bol žalobca povinný poskytnúť poistencom žalovanej.

3.2. Ďalšou právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, je otázka: „Je žalobca, ako nezmluvný poskytovateľ, povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť aj poistencom žalovanej?“ Žalobca v tomto prípade považuje za nesprávny výklad súdov, ktorý nemá oporu v zákone a bezdôvodne porušuje právo pacientov na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na slobodný výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Žalobca má, aj ako nezmluvný poskytovateľ, kontraktálnu povinnosť (podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 576/2004 Z. z.) rovnako, ako aj zmluvní poskytovatelia, t. j. nemôže odmietnuť návrh na uzavretie dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s výnimkou troch explicitne uvedených dôvodov. Medzi týmito dôvodmi sa nezaplatenie úhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poistencom, s ktorého poisťovňou nemá poskytovateľ uzatvorenú zmluvu, nenachádza. Preto, podľa právneho názoru žalobcu, je žalobca povinný poskytnúť zdravotnú starostlivosť aj poistencom žalovanej. Na rozdiel od iných oblastí podnikania, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nemá možnosť sa slobodne rozhodnúť, či službu (t. j. poskytnutie zdravotnej starostlivosti) poskytne alebo neposkytne. Z uvedeného vyplýva, že žalobca má zákonnú povinnosť poskytnúť zdravotnú starostlivosť aj pacientom žalovanej a v prípade odmietnutia návrhu na uzavretie dohody a neposkytnutie zdravotnej starostlivosti by takéto odmietnutie bolo považované za porušenie zákonných povinností poskytovateľa.

3.2.1. Podľa žalobcu výklad súdu prvej inštalácie diskriminuje pacientov na základe ich výkonu svojho zákonného práva slobodne si vybrať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Podľa platnej právnej

úpravy má občan právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a môže si vybrať svojho lekára a svojho poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (čl. 40 Ústavy SR). Ak sa teda občan rozhodne, že svoje základné právo na zdravotnú starostlivosť uplatní prostredníctvom niektorého z licencovaných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, za toto jeho rozhodnutie mu nesmie byť spôsobená ujma na jeho právach (čl. 12 ods. 4 Ústavy SR). Povinnosť úhrady za zdravotnú starostlivosť, ktorá má byť bezplatná, a to bez existencie zákonnej normy, ktorá by takúto povinnosť ukladala, je nepochybne ujmou na právach. Ak by teda pacient na základe svojho výberu zdravotného poskytovateľa nemohol dostať zdravotnú starostlivosť alebo by ju mohol dostať len za úhradu, išlo by, podľa právneho názoru žalobcu, o porušenie práva na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a slobodný výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

3.2.2. Žalobca tvrdí, že neexistuje žiadne zákonné ustanovenie, ktoré by pacientovi prikazovalo platiť za zdravotnú starostlivosť len z dôvodu, že mu ju poskytuje nezmluvný poskytovateľ zdravotnej starostlivosti. Aj napriek tomu, že poskytovateľ je povinný umiestniť na viditeľnom mieste zoznam zdravotných poisťovní, s ktorými má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a informovať vopred osobu o tom, či má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so zdravotnou poisťovňou, v ktorej je táto osoba verejne zdravotne poistená, nie je možné automaticky odvodzovať povinnosť poistenca a pacienta žalovanej uhradiť si poskytnutú zdravotnú starostlivosť na vlastné náklady, pretože účelom týchto povinností je len informovať. Rovnako ako v prípade uvedených informačných povinností, aj ďalšie ustanovenia, na ktoré odkazujú sudy prvej a druhej inštancie v odôvodnení svojich rozsudkov, neupravujú práva a povinnosti poistencov a pacientov súvisiace s úhradou zdravotnej starostlivosti. Preto podľa právneho názoru žalobcu, keďže povinnosti možno ukladať len zákonom (čl. 13 Ústavy SR) a takýto zákon neexistuje, nie sú pacienti povinní za zdravotnú starostlivosť platiť, pričom z viacerých ustanovení pre poskytovateľa zdravotnej starostlivosti vyplýva, že nesmie žiadať od pacienta úhradu za zdravotnú starostlivosť.

3.3. V neposlednom rade je právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu aj otázka, či: „Môže žalobca, ako nezmluvný poskytovateľ, podmieňovať poskytnutie zdravotnej starostlivosti poistencom žalovanej úhradou nad právnymi predpismi určenú spoluúčasť alebo iným plnením?“ Žalobca v dovolaní uviedol, že z viacerých ustanovení vyplýva zákaz pre poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podmieňovať jej poskytnutie úhradou zo strany pacienta. Toto jednoznačne ustanovuje aj § 44 ods. 2 zákona č. 577/2004 Z. z., podľa ktorého „Poskytovateľ nesmie podmieňovať poskytnutie zdravotnej starostlivosti úhradou nad určenú spoluúčasť poistenca podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie, ani iným plnením.“ Táto zákonná povinnosť pritom nie je diferencovaná podľa toho, či ide o zmluvného alebo nezmluvného poskytovateľa. Povinnosť, resp. zákaz podmieňovať poskytnutie zdravotnej starostlivosti úhradou teda dopadá na všetkých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Preto podľa žalobcu je nesprávny výklad súdu, že poskytovateľ zdravotnej starostlivosti by mal v takomto prípade žiadať úhradu od pacienta, nakoľko by takýto postup poskytovateľa bol v rozpore so zákonom.

3.4. V dovolaní okrem argumentov týkajúcich sa nesprávneho právneho posúdenia, dovolateľ poukázal aj na nesprávny procesný postup súdu, ktorým mu znemožnil uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uviedol, že „súd prvej inštancie, ale ani odvolací súd, nevykonali navrhované dôkazy, ktoré boli potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností“. Žalobca v konaní navrhoval vykonať dokazovanie - zdravotné záznamy pacientov žalobcu a poistencov žalovanej, ktoré preukazujú, že im bola žalobcom poskytnutá zdravotná starostlivosť v mesiaci marec 2018. Žalobca bol oprávnený poskytnúť uvedené zdravotné záznamy súdu len na základe písomnej žiadosti súdu, nakoľko obsahujú veľmi citlivé informácie o zdravotnom stave pacientov žalobcu a poistencov žalovanej. Aj napriek tomu, že žalobca na pojednávaní oboznámil súd prvej inštancie s tým, že uvedené zdravotné záznamy má pripravené a môže ich predložiť súdu na jeho písomnú žiadosť, súd prvej inštancie odmietol tieto dôkazy vykonať, a tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalobcu. V súvislosti s uvedeným, odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že námietka žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnutý dôkaz, je nedôvodná, nakoľko mal žalobca primárne povinnosť sám uviesť, aké konkrétne úkony, kedy a vo vzťahu ku ktorým pacientom

realizoval a až následne mohol žiadať vykonanie uvedených dôkazov.

3.5. Žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že odmieta niešť zodpovednosť za konanie žalobcu a navrhla, aby dovolací súd zamietol dovolanie ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobca namietal vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod pojmom procesný postup sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, či 6Cdo/90/2012). Súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu ešte spred účinnosti CSP bol tiež záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmieta zaoberať meritom veci (odmieta podanie alebo konanie zastaví, resp. odvolací súd odmieta odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, prípadne sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 alebo 3Cdo/98/2015).

14. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní (rovnako aj v odvolaní) namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu (aj okresného súdu) a tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo nevykonaním ním navrhnutých dôkazov - zdravotné záznamy pacientov žalobcu a poisťencov žalovanej, aj napriek tomu, že žalobca na pojednávaní oboznámil súd prvej inštancie s tým, že uvedené zdravotné záznamy má pripravené a môže ich predložiť súdu na jeho písomnú žiadosť, dovolací súd poukazuje na body 38. a 39. odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, v ktorom krajský súd uviedol: (...) povinnosť žalovanej ako poisťovne uhrádzať náklady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poisťencom žalovanej je upravená a limitovaná zákonom č. 581/2004 Z. z., ktorý v § 8 ods. 1 podmieňuje povinnosť úhrady zdravotnej poisťovne uzavretou zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s poskytovateľom,

ktorému náklady vznikli. V prípade, že poskytovateľ nemá uzatvorenú zmluvu so zdravotnou poisťovňou poistenca, má v zmysle § 8 ods. 3 za zákonom stanovených podmienok nárok na úhradu len za poskytnutú neodkladnú zdravotnú starostlivosť. Z dôvodu, že ambulancia žalobcu nebola v rozhodnom období (marec 2018) zazmluvnená zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so žalovanou, žalobcovi vznikol iba nárok na úhradu neodkladnej zdravotnej starostlivosti poskytnutej poistencom žalovanej, avšak žalobca v konaní ani netvrdil, ani nijako nepreukázal charakter, rozsah a konkrétny obsah zdravotnej starostlivosti, ktorú mal poistencom žalovanej poskytnúť v žalovanom období. (...) je nedôvodná námietka žalobcu, že súd prvej inštancie nevyžiadal žalobcom navrhnutý dôkaz - zdravotné záznamy pacientov a poistencov žalovanej, keďže v zmysle § 132 ods. 2 CSP opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na dôkazy. Žalobca bol teda povinný primárne sám uviesť, aké konkrétne úkony, kedy a vo vzťahu ku ktorým pacientom realizoval a až následne mohol žiadať vykonanie dôkazu na preukázanie tvrdených skutočností.“ Z uvedeného vyplýva, že žalobca primárne neunesol v konaní bremeno skutkových tvrdení, substancované tvrdenia (ide o tvrdenia z hľadiska kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce), aj dôsledkom čoho bol jeho neúspech v spore, ktorý sa prejavil zamietnutím žaloby. Povinnosť tvrdenia strany sporu má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP, procesné povinnosti a procesné bremená). Pokiaľ žalobca neunesol túto svoju povinnosť, nemôže svoju nesplnenú, zanedbanú povinnosť substancovaného tvrdenia zastierať, či zamieňať tvrdením o nevykonaní ním navrhnutých dôkazov a tým porušením jeho práva na spravodlivý proces. Je tak zrejma neopodstatnenosť námietky dovolateľa.

15. Dovolací súd poukazuje na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej je ustálený názor, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

15.1. Najvyšší súd tiež pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy. Súd nižšej inštancie neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patri výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 CSP). Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné) alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmlúčnosti (viď R 125/1999). Procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil.

15.2. Napokon dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a

či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

15.3. V prípade, ak súd nevykoná určitý, stranou sporu navrhnutý dôkaz, uvedený stav môže potom navodzovať možnú existenciu tzv. opomenutého dôkazu. Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre rozhodnutie vo veci zásadný význam, avšak vo veci konajúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia nezrealizuje, prípadne jeho vykonanie opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia. V predmetnom spore však takýto stav nenastal (k tomu pozri aj bod 14. tohto rozhodnutia) aj preto, že okresný aj krajský súd v dostatočnom rozsahu zdôvodnili svoje východiská i procesný postup v odôvodnení rozsudkov pri rozhodovaní o žalobe žalobcu (body 35. až 43. odôvodnenia rozsudku krajského súdu a body 6. až 31. odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzavrel, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znemožnili žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudkov súdov nižšej inštancie nevyplýva, preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

17. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania v dovolaní vyvodzoval aj na základe § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď dôvodil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola riešená dovolacím súdom.

18. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorá doposiaľ nebola riešená dovolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), tak v zmysle § 421 ods. 1 CSP je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd, b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018).

19. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

20. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

21. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či dovolateľ v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

22. Dovolateľ vymedzil v dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nasledujúce právne otázky „či poistenci zdravotných poisťovní majú právo na úhradu z verejného zdravotného poistenia, aj keď im zdravotnú starostlivosť poskytne nezmluvný poskytovateľ zdravotnej starostlivosti (v súlade s ich právom na voľbu poskytovateľa), a v prípade neuhradenia takejto zdravotnej starostlivosti zdravotnou poisťovňou, či sa suma zodpovedajúca hodnote poskytnutých zdravotných výkonov považuje za bezdôvodné obohatenie zdravotnej poisťovne?“ „Je žalobca, ako nezmluvný poskytovateľ, povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť aj poistencom žalovanej?“ „Môže žalobca, ako nezmluvný

poskytovateľ, podmieňovať poskytnutie zdravotnej starostlivosti poistencom žalovanej úhradou nad právnymi predpismi určenú spoluúčasť alebo iným plnením?“, ktoré podľa jeho názoru doposiaľ neboli riešené najvyšším súdom.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, posudzujúc dovolanie v rozumnej miere podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v snahe autenticky porozumieť jeho textu ako celku (viď nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020), dospel dovolací súd k záveru, že z dovolateľom formulovaných právnych otázok podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP možno ako kľúčovú otázku abstrahovať právnu otázku, či v prípade poskytnutia (nie neodkladnej) zdravotnej starostlivosti nezmluvným poskytovateľom vzniká tomuto nárok na jej úhradu z verejného zdravotného poistenia. (Iba) kladná odpoveď na uvedenú otázku má potenciál založiť tiež prípadné bezdôvodné obohatenie žalovanej. Iné dovolateľom nastolené aspekty jeho „otázok“ predstavovali buď prípadné porušenie subjektívnych práv priamo poistenca a nie žalobcu, resp. nesúviseli s nosnými právnymi závermi súdov, resp. predstavovali (iba) polemiku, či nesúhlas s právnymi závermi súdov; nemohli preto v okolnostiach posudzovanej veci ani predstavovať spôsobilý dôvod pre ich vecný dovolací prieskum.

24. Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanom spore so zreteľom na vyššie nastolenú právnu otázku a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne prípustné. Následne dovolací súd skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

25. Vyššie uvádzaná právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP v čase podania dovolania (14. augusta 2023, č. l. 309 a nasl. spisu) dovolacím súdom vyriešená nebola, avšak medzičasom rozhodovacia činnosť odvolacieho súdu túto predmetnú otázku riešila, to v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/2/2023 z 28. septembra 2023, sp. zn. 7Cdo/19/2024 z 26. februára 2025 a sp. zn. 7Cdo/182/2023 z 19. marca 2025, táto nebola zodpovedaná v čase rozhodovania súdov v základnom konaní. Dovolací súd potom vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 CSP) konštatoval jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

25.1. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

25.1.1. Ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. D o tomto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (pozri sp. zn. 3Cdo/6/2017, 6Cdo/21/2017, 7Cdo/101/2018, 5Cdo/22/2019).

26. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 2Obdo/2/2023 z 28. septembra 2023 v spore o zaplatenie 5.319,27 eur s príslušenstvom, medzi totožnými subjektmi ako v prejednávanej spore, dovolanie odmietol aj z dôvodu, že žalobcom nastolená právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP už bola predmetom prieskumu, keď upriamil pozornosť na rozhodnutie ústavného súdu, a to nález sp. zn. PL. ÚS 16/2005 z 2. júla 2008, ktoré judikovalo podmienky, rozsah a spôsob poskytovania bezplatnej zdravotnej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia v zmysle čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). K právnym záverom ústavného súdu aplikateľným na súdenú vec dovolací súd doplnil, že v zmysle ustálenej praxe v spojení s čl. 40 ústavy, § 2 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. a § 3 ods. 1 zákona č. 577/2004 Z. z. je prístup k bezplatne poskytovanej zdravotnej

starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia garantovaný len v prípade neodkladnej zdravotnej starostlivosti, a to bez zreteľa na skutočnosť, či túto neodkladnú zdravotnú starostlivosť poskytol zmluvný, alebo nezmluvný poskytovateľ zdravotnej starostlivosti. Tiež uviedol, že ak dovolateľ svoju právnu otázku (resp. jej prvú časť) postavil na neúplnej právnej formulácii, kedy za relevantné považoval poskytnutie nároku na úhradu zdravotnej starostlivosti (nie neodkladnej - pozn. dovolacieho súdu) nezmluvným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, pričom v prípade ústavou garantovaného prístupu k bezplatnej zdravotnej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia, prípadná zmluvnosť/nezmluvnosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti je bez relevance, potom s odkazom na Nález ÚS SR, ktorý k právnej otázke takéhoto charakteru zaujal právny záver, konštatoval, že poistenci zdravotných poisťovní nemajú právo na úhradu z verejného zdravotného poistenia takej zdravotnej starostlivosti, ktorá nebola neodkladná. Inými slovami, poistenci zdravotných poisťovní majú právo na úhradu z verejného zdravotného poistenia len takej zdravotnej starostlivosti, ktorá bola neodkladná s tým, že v súdnej veci bola neodkladnosť zdravotnej starostlivosti súdmi nižších inšancií precízne a opakovane skúmaná, avšak nepreukázaná. Týmto absentuje na prístup k bezplatne poskytovanej zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia ústavou a zákonom determinujúci prvok, a to neodkladnosť poskytnutej zdravotnej starostlivosti.

26.1. Na záver najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 2Obdo/2/2023 podotkol, že na správne právne posúdenie súdnej veci bolo potrebné aplikovať kľúčové ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. a § 3 ods. 1 zákona č. 577/2004 Z. z. v spojení s čl. 40 ústavy, a nie ustanovenia § 6 ods. 1 písm. c) a h) zákona č. 581/2004 Z. z. ako uvádzal dovolateľ, nakoľko sa tieto dotýkajú činnosti zdravotnej poisťovne, ktorá podľa písm. c) „prijíma poistné na verejné zdravotné poistenie (ďalej len „poistné“) a prerozdeľuje poistné na základe rozhodnutia úradu vo veciach prerozdelenia poistného (§ 18 ods. 1 písm. a) štvrtý bod); písm. h) uhrádza poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a zariadeniam sociálnych služieb a zariadeniam sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „zariadenie sociálnej pomoci“) úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v súlade s vykonávacím predpisom vydaným podľa § 15 ods. 8; resp. určuje povinnosti zdravotnej poisťovne pri štruktúre výdavkov zdravotných poisťovní podľa typov zdravotnej starostlivosti ... a stanovuje pôsobnosť úradu vykonávajúceho dohľad nad verejným zdravotným poistením ...“ Čím takto vymedzené ustanovenia § 6 ods. 1 písm. c) a h) zákona č. 581/2004 Z. z. uvádzané dovolateľom na právne posúdenie súdnej veci nedopadajú.

27. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 7Cdo/19/2024 z 26. februára 2025 v spore o zaplatenie 7.891,62 eur s príslušenstvom, medzi totožnými subjektmi ako v prejednávanom spore, zamietol dovolanie žalobcu, pričom vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedol, že: Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na právo občana na bezplatnú zdravotnú starostlivosť odvolací súd správne uviedol, že toto právo je podmienené existenciou zdravotného poistenia, ktorého podmienky realizácie ustanovuje zákon. Realizácia tohto ústavného práva sa teda deje v zákonom upravenom režime verejného zdravotného poistenia, pričom z čl. 40 Ústavy SR, ako sa to snaží celkom nesprávne a účelovo interpretovať žalobkyňa, nie je možné vyvodit' ničím neobmedzené právo občana na poskytnutie bezplatnej zdravotnej starostlivosti u ľubovoľného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ani ničím neobmedzené právo poskytovateľa zdravotnej starostlivosti dostávať úhrady za poskytnutie zdravotnej starostlivosti mimo zákonného režimu verejného zdravotného poistenia. Článok 40 Ústavy SR sa priamo netýka poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ani z neho nevyplýva povinnosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti poskytovať pacientom, ktorí sú verejne zdravotne poistení, bezplatnú zdravotnú starostlivosť, bez splnenia iných zákonných podmienok. Aj podľa názoru dovolacieho súdu z verejného zdravotného poistenia žalovaná ako poisťovňa poskytuje úhrady za poskytnutú tzv. odkladnú špecializovanú zdravotnú starostlivosť (o ktorú išlo aj v danej veci, pozn.) iba tým poskytovateľom, s ktorými má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti podľa § 7 zákona č. 581/2004 Z. z. a v prípade špecializovanej zdravotnej starostlivosti nemala povinnosť uzatvoriť s takýmto poskytovateľom zmluvu, pokiaľ bola v danom odbore naplnená verejná minimálna sieť poskytovateľov, čo v konaní nebolo sporné. Žalovaná ako zdravotná poisťovňa preto neporušila žiaden právny predpis, keď so žalobkyňou neuzavrela zmluvu o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti na jeho ORL ambulanciu v Liptovskom Mikuláši, a bolo plne v súlade so zákonom, keď žalovaná takejto

nezmluvnej ambulancii neposkytla úhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poistencom žalovanej. Ak sa aj žalobkyňa rozhodla poskytovať zdravotnú starostlivosť mimo rámca verejného zdravotného poistenia bez vyberania úhrad od pacientov (čo zároveň žalovaná v konaní spochybňovala), išlo by o jej slobodné rozhodnutie, ktorého dôsledky musí znášať a náklady, ktoré jej takto prípadne vznikli, nemôže uplatňovať titulom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalovanej. Rovnako rozhodol najvyšší súd aj v spore sp. zn. 7Cdo/182/2023 z 19. marca 2025.

27.1. Najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 7Cdo/19/2024 a sp. zn. 7Cdo/182/2023 poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/2/2023 z 28. septembra 2023, ktorého závery akceptoval a vecne na ne nadviazal.

28. Vychádzajú z vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľom nastolená právna otázka posúdenia nároku nezmluvného poskytovateľa (nie neodkladnej) zdravotnej starostlivosti na jej úhradu z verejného zdravotného poistenia (bod 23. tohto rozhodnutia) už bola dovolacím súdom riešená vo viacerých rozhodnutiach (sp. zn. 2Obdo/2/2023, 7Cdo/19/2024, 7Cdo/182/2023) s právnym záverom, že z verejného zdravotného poistenia poisťovňa poskytuje úhrady za poskytnutú tzv. odkladnú špecializovanú zdravotnú starostlivosť iba tým poskytovateľom, s ktorými má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti podľa § 7 zákona č. 581/2004 Z. z.

29. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu, senátu rozhodujúceho v prejednávanom spore, uvedený právny záver, ako aj vyššie citované úvahy smerujúce k tomuto právnemu záveru, vyplývajúce z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/2/2023 (súladiť ktorého právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 285/2025 zo 7. mája 2025 a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti), sp. zn. 7Cdo/19/2024 aj 7Cdo/182/2023, je ustálený. Od takto vyjadreného právneho názoru vo vyššie citovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu reprezentujúcich ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu senát dovolacieho súdu rozhodujúceho v prejednávanom spore nepovažuje za potrebné sa odkloniť, a na ktorý v celom rozsahu odkazuje, je plne aplikovateľný aj na posudzovaný spor.

30. Na základe uvedeného dovolací súd aplikujúc uvedené na posudzovaný spor môže len konštatovať, že pokiaľ v predmetnom spore odvolací súd konštatoval, že povinnosť žalovanej ako poisťovne uhrádzať náklady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poistencom žalovanej je upravená a limitovaná zákonom č. 581/2004 Z. z., ktorý v § 8 ods. 1 podmieňuje povinnosť úhrady zdravotnej poisťovne uzavretou zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s poskytovateľom, ktorému náklady vznikli. V prípade, že poskytovateľ nemá uzatvorenú zmluvu so zdravotnou poisťovňou poistenca, má v zmysle § 8 ods. 3 za zákonom stanovených podmienok nárok na úhradu len za poskytnutú neodkladnú zdravotnú starostlivosť. Z dôvodu, že ambulancia žalobcu nebola v rozhodnom období (marec 2018) zazmluvnená zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so žalovanou, žalobcovi vznikol iba nárok na úhradu neodkladnej zdravotnej starostlivosti poskytnutej poistencom žalovanej, avšak žalobca v konaní ani netvrdil, ani nijako nepreukázal charakter, rozsah a konkrétny obsah zdravotnej starostlivosti, ktorú mal poistencom žalovanej poskytnúť v žalovanom období. (...) Za stavu, kedy medzi žalobcom a žalovanou nebol daný zmluvný základ povinnosti úhrady žalovanej a žalobca ani netvrdil a ani nepreukázal, že by poistencom žalovanej poskytol neodkladnú zdravotnú starostlivosť, žalovanej nevznikla povinnosť zaplatiť úhradu zdravotnej starostlivosti poskytovanej jej poistencom v ORL ambulancii žalobcu v Liptovskom Mikuláši. Uvedený záver nie je nesprávny a dovolateľ neopodstatnene namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu a ním zvolené riešenie namietanej otázky spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP), pretože odvolací súd sa svojím právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP neodklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, preto dovolací súd dovolanie žalobcu aj v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

31. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal žalovanej voči neúspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.